

Vagina

A Helvécia a város egyik legfelkapottabb helye volt, ami nem is csoda, hisz egyszer már az volt a két világháború között. Mai fogalmaink szerint a kávéház akkor kultikus hely volt, ahova divat volt beülni, hogy az emberek a kor legnagyobb művészeinek a társaságában fogyasszák el a zserbójukat egy kávéval. Mert ezt a helyet azok a bohém művészek tették kultushellyé, akik, mikor a kávéház megnyitotta kapuit a nagyközönségnek, egy átmulatott éjszaka után, mikor a személyzet jelezte, hogy záróra, a kávéház kulcsait ünnepelesen a Dunába dobta. Így akarván jelezni a tulajdonosnak, hogy ennek a helynek sose szabad bezárnia. A tulajdonos pedig értette a célzást, és így vált aztán sok bohémnak nem is a második, hanem rögtön az első számú otthonává ez a hely. Nap mint nap itt éltek és dolgoztak, jóformán az egész életüket itt élték le. Még tisztálkodni is a számos fürdő egyikébe jártak, amikről a város híres volt. Egész szerkesztőségek költöztek a Helvéciába, az újságírók itt írták meg a cikkeket, a szerkesztőségben már csak a végső simításokat végezték el. Máig élő legenda, hogy a kor híres regényírója, ha megszorult, és nem tudott a pincérnek fizetni, az éppen készülő kéziratból tépett ki egy lapot, mondván, ha elviszi a kiadónak, ők majd beváltják készpénzre.

Ezenkívül is számos anekdota fűződött a Helvéciához. Például arról a két jó barától, neves írókról, akik fogadást kötöttek arra, hogy milyen gyorsan terjed a pletyka a városban. Ebből a célból pedig egyikük reggel a város másik végén lévő kávéházban elmondott egy viccet, amely még aznap délelőtt eljutott a Helvéciába. Így aztán azt is megállapíthatták, hogy a legnagyobb pletykaterjesztő a kávéházi közönség. Nem csoda, hogy annyi újságíró volt köztük.

A Helvécia fénykora a második világháború kezdetéig tartott, amikor is a törzsközönsége szétszéledt. Volt, aki emigrációba ment, mások pedig megkapták a munkaszolgálatos behívójukat. Az ostrom alatt aztán megtörtént az, ami a megelőző majd fél évszázadban egyszer sem, a Helvéciára lakat került. Az embereknek fontosabb dolguk akadt, túlélni az ostromot, és nem arra volt gondjuk, hogy a kávéházban üljenek.

Az új rendszerben aztán, ami a háború után következett, már ki se nyitották újra. Sőt, sokáig még a kávéház emlegetése is „burzsoá csökevénynek” számított, ahol a munkásosztály elnyomói dőzsöltek. Ezekben az évtizedekben a Helvécia bútorraktárként szolgálta a dolgozó népet. Csak nagy ritkán surrant be valaki nosztalgizálni, aki

emlékezett a régi időkre, amikor még pezsgett az élet azokban a termekben, ahol most bútorok porosodtak.

Ennek a nosztalgiának köszönhetően azt is, hogy a rendszerváltás után röviddel a Helvécia újra megnyílt. A Helvécia egykori főpincérének az unokája, aki gyerekkorában azokra a történetekre aludt el, amelyeket a nagyapja mesélt neki azokról a bohém költőkről, akik nap mint nap itt éltek. A kávéházban találkoztak hölgyrajongóikkal, hogy aztán a közeli bérlakások valamelyikében bonyolítsák le szerelmi légyottjaikat.

A kisunoka aztán Amerikában lett milliomos, és mikor már tehette, rohant haza, hogy megnyissa a Helvéciát. Olyannyira ragaszkodott hozzá, hogy minden ugyanolyan legyen, mint a bezárása előtti utolsó napon, hogy még a Helvécia eredeti bútorait is visszaszerelte. Az asztaloknál apró táblácska jelezte, hogy melyik írónak-költőnek volt az a törzshelye, és hogy milyen nevezetes versek vagy novellák születtek ott meg. Így aztán a genius loci tökéletesen uralta a Helvéciát, és az ember megválaszthatta, hogy mely irodalmi óriás asztalánál fogyassza el a kapucsínóját.

Ráadásul a pincérek olyan diszkrétek voltak, mintha a legelitebb angol középiskolában nevelkedtek volna. Elegáns frakkban jártak, és hívás nélkül nem zavarták a vendégeket, nehogy megzavarják őket az elmélyülésben, mert a hely szelleme hatalmába kerítette még a legtuskóbb vendéget is. Csak egyszer, az első időkben történt meg, hogy egy hangoskodó amerikai turistacsoport tévedt be, akik hamburgert követeltek, ám a főpincér lesújtó pillantására ők is zavarodottan kihátráltak. Másnapra egy cédula került a Helvécia kirakatába, hogy hamburger az nincs, de minden mással szívesen állnak a vendégek rendelkezésére.

A vendégek nádból készült újságtartókon olvashatták a lapokat, a falakon pedig a dicső múltat megidéző képek voltak. Egyszer még az a megrázkóztató is érte a Helvéciát, hogy az itt készült sütemények kerültek őfelsége, Ferenc József asztalára, mikor egyszer a városba látogatott. Hja, kérem, ki mondta, hogy a marketing a legújabb kor találmánya? A Helvécia leleményes tulajdonosa kihasználta, hogy az uralkodó a városba látogatott, és egy hatalmas kosarat küldött a császári rezidenciára, tele az itt készült finomságokkal. Állítólag őfelsége tetszését elsősorban a Rákóczi-túros nyerte el, dacára annak, hogy az egy rebellisről van elnevezve.

Bár a rosszmájú konkurencia azt terjesztette, hogy az ajándékosár el se jutott a császár asztaláig, és tartalmát a személyzet fogyasztotta el. Különbösen is, mindenki tudja, hogy őfelsége kedvence a Rigó Jancsi, amit viszont ők készítenek a legjobban.

A Helvécia tulajdonosa azonban nem engedte, hogy a szavahihetőségét kétségbe vonják, és most már azt állította, hogy őfelsége elégedettsége jeléül a titkársága még egy köszönőlevelet is írt, amit közszemlére is tett, hogy a nagyközönség megvizsgálhassa. Persze, megint voltak akadémikusok, akik azt állították, hogy a levél csupán egyes hamisítvány.

Igaz volt a történet, vagy csupán legenda? A célját mindenesetre elérte, hiszen a megrendelések növekedtek, a Helvécia Rákóczi-túrós dívatba jött, és a polgár családok vasárnap ebédjének a desszertje lett.

„Mindhen nadhon hjó, mindhen nadhon hszép, mindhennel nadhon mhegfadnok elégedhve”, ismételte el magában Vagina őfelségének, a császárnak a mondását, amit jó anyja annyiszor elismételt könnyes szemmel, mikor az emlékezés felzaklatta. Szegény anyjának a Monarchia-beli békeidők maga volt az Aranykor, és ezeknek az éveknek a megtestesülése volt a császár, vagy a kaiser und könig, ahogy emlegetni szokta. Ez a szikár, egyenes tartású öregember úgy örködött népeinek a jólétén, mint igazi atya gyer-

mekeinek a sorsán. Az ő szemében szent volt, és bárkivel hajba kapott, aki ezt megkérdőjelezte.

Ha az apja megjegyezte, hogy mégiscsak egy forradalom leverésével kezdte az uralkodását, és ártatlanok vére tapad a kezéhez, akkor az anyja villámlo szemekkel mondta, hogy azok lázadók voltak, és megérdemelték a sorsukat. Drága emlékü apja, békés természetű lévén, ilyenkor csak felsóhajtott és visszatemetkezett az újságjába, amit rendszeresen, az utolsó betűig elolvasott. Ebben az időben az újságok már inkább a mindenható Párt propagandájával voltak tele, ami az ideológiai nevelést szolgálta, de ez az ő apját nem zavarta, hogy harmincöt éve megrögzült szokásához híven, egymás után két újság kiolvasásával kezdje a napot.

Ennek a szokásának köszönhetően azt is, hogy az új rendszerben, amely nem szerette a régi rendszer embereit, sőt, ahol tehetett, üldözte őket, ő aránylag enyhén megúsza. Ugyanis a Párt legújabb határozatait illetően még a legelvakultabb kommunista is a falhoz állította, aki nem volt olyan szenvedélyes újságolvasó, mint ő. Sőt, nemegyszer maga a párttitkár állította őt példaképül a többiek elé, mint aki dicséretes haladást mutat az ideológiai nevelésben. Így vált az ő apja ideológiailag az egyik legképzettebbé a vállalatnál, akit még az elvtársak is csábítottak, hogy lépjen be a Pártba. Ő azonban udvariasan megköszönte az ajánlatot és visszautasította, mivel az, hogy ismerte a kommunista ideológiáját, még nem jelentette, hogy egyet is értett vele. Ezt persze nem volt tanácsos hangoztatni, ezért hát azzal szabadult kényelmetlen helyzetéből, hogy nem tartja magát „méltónak” arra, hogy kommunista legyen. Ezt a magyarázatát aztán kénytelenek voltak elfogadni, hisz ismerték a múltját, és tudták, hogy az elmúlt rendszerben milyen magas hivatalt töltött be.

Végül azonban az újságolvasás se segített, mert egy magas rangú káder pont arra a villára vetett szemet, amelyikben ők laktak. Így aztán nekik huszonnégy órájuk maradt, hogy összecsomagoljanak, és egy autó elszállította őket valahova az isten háta mögé, egy tanyára.

A tanyasi lét az anyját viselte meg a legjobban, akit Vagina, az iskolából hazatérve, gyakran talált könnyek közt, és ilyenkor azzal fenyegetőzött, hogy egy napon felakasztja magát az istállóban. Azelőtt, még a legnehezebb időkben is talált rá módot, hogy betérjen kedvenc cukrászdájába, ahol legalább egy kávé elfogyasztott. Itt a tanyán azonban nemhogy cukrászda nem volt, de még a kávé is csak hírből ismerték.

A hét testvér közül Vagina volt a legfiatalabb, és így nem csoda, ha őt viselték meg a legjobban anyjának ezek a kitörései. Az anyja már negyvenéves is elmúlt, mikor őt szülte. Mindazonáltal ő volt az, aki az anyja szépségét a leginkább örökölte, már gyereklányként magába bolondította az érett férfiakat. A tanyán, ahol voltak, rendszeresen felkereste őket a politikai tiszt, aki feltűnően gyakran csipkedte meg az arcát és szeméretlenül megfogdosta. Ő persze félni kezdett ettől a durva, ápolatlan alaktól, aki állandóan vodkától bűzlött.

Aztán az anyja félrevonta, és megkérte, hogy máskor ne fusson el, ha a férfi tréfálkozik vele, és elkalandozik a keze, mert ezzel a családján segíthet. Elmondta azt is, hogy az asszonyok sorsa már csak ez, mert ő is alig volt idősebb, amikor az ő apja meghalt, és férjhez kellett mennie, hogy a családját eltartsa.

Így lett Vagina a komisszár szeretője, mert a férfi nem elégedett meg azzal, hogy fogdossa, hanem vele is hált. Bármennyire is undorodott ettől a részeg disznótól, aki „grófnőzónak” nevezte magát. Azt mondta, hogy azelőtt az urak voltak a népnőzók, most pedig ő a grófnőző, és jót röhögött a saját viccén.

Mikor részeg volt, azzal dicsekedett, hogy egyszer saját kezűleg nyúzott meg egy gróft, és őt megfenyegette, hogyha nem lesz hozzá elég kedves, vagy pedig rájön, hogy megcsalja, akkor az ő apja lesz a következő áldozata. Sírva esküdözött neki, hogy hűséges lesz, akár egy kutya, és mindent megtesz neki, amit csak kér tőle. Úgy reszkedett, mint a nyárfalevél, amíg „grófnúzó” el nem aludt. Az éjszaka közepén arra ébredt, hogy egy tócsa közepén fekszik. Sokáig törte a fejét, amíg rájött, hogy „grófnúzó” bepírált, és most az ő vizeletében fekszik.

Végül azonban Vagina önfeláldozása nem volt hiábavaló, mert a tanyáról elkerültek egy kisvárosba. És bár cukrászda itt se volt, de „grófnúzó” jóvoltából legalább a kávéhoz hozzájutott az anyja. Úgyhogy Vagina boldogan őrlötte a kávészemeket, mert az anyja már nem fenyegetőzött azzal, hogy felakasztja magát.

Az apja is megkapta kedvenc újságjait. Igaz, hetente csak egyszer, akkor viszont a heti összes lapszámot megkapta. Mert hát a kisvárosban hetente csak egyszer nyitott ki a posta, és újságot se olvasott rajta kívül senki.

Így aztán a nagy generalisszimusz haláláról is ő értesült elsőként. Szólt is a családjának, hogy készüljenek, mert a sorsuk hamarosan jobbra fordul, de az anyja lehurrogta: „Persze, és a nyári mikulásban is higgyek.”

Másnap a párttitkár is tőle értesült a generalisszimusz haláláról, mikor az iránt érdeklődött, hogy miért nem lát sehol gyászlobogót, mikor ilyen tragédia történt. A párttitkár arca viaszfehér lett, és összevissza hebegett, mert már látta magát az ÁVH börtönében, ahogy két nehézsúlyú smasszer dolgozik rajta. Becsületére legyen azonban mondván, hogy a városka aznap délre már igazi fekete várossá változott.

Sőt, túl is lőtt a célon, mert siratóasszonyokat fogadott, mint az a környéken szokásban volt, ha a háznál meghalt valaki, és az asszonyokat jobb híján a pártszékházban helyezte el. A járási párttitkár, aki azt ellenőrizte, hogy az emberek kellőképpen meg vannak-e rendülve, jól leszidta, hogy ilyen reakciós öregasszonyokkal gyászolja meg a nagy Sztálin halálát.

Ekkor történt meg az az apró epizód, hogy a generalisszimusz haláláról tudósító egyik újságban elírás folytán az jelent meg, hogy „mély megrendeléssel” ahelyett, hogy „mély megrendüléssel”. A helyzetet csak rontotta, hogy az újság a standokra is kikerült, bár el kell ismerni, hogy az Állambiztonság rendkívül hatékonyan dolgozott, amikor a Pártközpontban az egyik fő-elvtárs kiszúrta az elírást.

Addigra azonban már jó néhány példányt eladtak az újságból. Az emberek, akik még előbb szúrták ki az elírást, mint a Pártközpontban, sietve felvásárolták. Egyből elindult a szóbeszéd, hogy nem is elírás volt, hanem valaki volt olyan bátor, és a nép véleményét írta meg.

Végül az apjának mégjicsak igaza volt, mert pár hét múlva valóban véget ért a számkivettségük, és visszaköltözhetek a fővárosba. Igaz, nem a régi villába, mert abból a pártkader kirobbanthatatlan volt, de egy társbérlet így is jutott nekik. Ekkor kezdte az anyja mondogatni neki, hogy az ő szépsége a család egyetlen tőkéje. Vagina ekkor kezdte a férfiak szívét összetörni, amiben az anyja is segédkezett neki, bár voltak, akik ezt egyszerűen kerítősködésnek hívták.

Mindenesetre, Vagina pár év alatt szép pártkarriert futott be szeretőinek révén, és ahogy az ő csillaga emelkedett, úgy sikerült a családnak is visszaszerezni a régi életnívóját.

Nomen est omen, így igazolódott be a latin mondás igaza. Vagina a keresztségben a Regina nevet kapta, és csak az iskolában kezdték Vaginának csúfolni, affektálós beszéde miatt.

Mire kitért a Forradalom, a család újra ugyanabban a villában lakott, ahonnan pár évvel azelőtt kiköltöztették őket. Az az elvtárs, aki a villát bitorolta, mégse bizonyult annyira kirobbanthatatlannak, mint azt gondolták, és ő maga is hitte. Vaginának ugyanis akadt még egy nálánál is hatalmasabb pártfogója, aki az elvtársa lojalitásánál fontosabbnak tartotta, hogy a szeretője kedvébe járjon. És bár felajánlottak neki más villákat is, nagyobbakat, szebbeket is, Vagina mégis ragaszkodott hozzá, hogy azt a régi villát kapják vissza. Titokban reménykedett, hogy a régi villával együtt a régi életüket is visszakapják, amit annyira szeretett. Ez azonban lehetetlen volt, mivel az elmúlt években túl sok dolog megváltozott.

Ekkor már az apja se élt, aki még a generalisszimusz halálának az évében követte azt. Csak a halotti bizonyítványát tanulmányozva jöttek rá, hogy mennyi közös volt kettejük sorsában, a generalisszimuszéban és az apjéban. Az apja ugyanabban az évben született, mint a generalisszimusz, hozzá hasonlóan az apja is szemináriumba járt, végül pedig ő is kacérkodott egy kis ideig a szocialista eszmékkel. Igaz, hogy ez csak egy könnyű nyári kaland volt, mert az ő családjában már az is bűnnek számított, ha piros színű tintát használtak. Mikor oldottabb hangulatban volt, gyakran tréfálkozott azon, hogy ki tudja, a családi háttér nélkül talán ő is elvhű kommunista lett volna, és most nagyon sokra vihetné.

Így azonban csak a miniszteri titkos tanácsosságig vitte, aki aránylag későn nősült, és akkor is csak azért ment hozzá az elszegényedett dzsentri család világszép lánya, mert az apja előző éjjel egy kártyaadósság miatt föbe lőtte magát. Az ő házasságukból hiányzott a szenvedély, és ezért volt jó házasság, mert a szenvedély csak felesleges bonyodalmakat okoz a házasságokban. Legalábbis így gondolta ezt Vagina, és ezért se ment férjhez soha.

A Forradalom alatt már készen volt az útiter, és az embercsempéssel is megállapodtak, aki majd kicsempészi őket Nyugatra. Vagina végig tudta, hogy nem fog a többiekkel tartani, mivel épp fülíg szerelmes volt egy elvtársba, akit nem akart elhagyni, ezt mégis csak az utolsó estén jelentette be a családnak. Azt mondta, hogy a többiek csak menjenek, de ő marad, mert amíg a kommunistáknak is lesz kicsodájuk, ő boldogul velük, és különben is, külföldön csak a bizonytanság fogja őket várni, az elvtársakat meg legalább ismeri.

Hirtelen az anyjának is eszébe jutott, hogy az ő egészségi állapotában vállalni tudja-e az utazás viszontagságait. Bár az ürügy átlátszó volt, hiszen mindenki tudta, hogy csak kedvenc gyermekével akar maradni, de a többiek elfogadták a döntést, és másnap hajnalban egy teherautó platóján nekivágtak az utazásnak.

És mert a világnak ezen a részén a forradalmak sorsa már csak az, hogy leverik őket, hát ezt is annak rendje-módja szerint vérbe fojtották, néminemű baráti segítséggel.

Egy hónap múlva a család a rádió hullámain át üzent Bécsből, hogy megérkeztek, és jól vannak. Aztán itt szétszakadt a család, és a testvérek külön fojtatták az útjukat, ki hol találta meg a boldogulást. Volt, aki Amerikában, a másik Ausztráliában, a harmadik Németországban.

Vagina azonban jól kalkulált, amikor arra számított, hogy az ő szolgáltatásaira ezután is lesz igény. Azok az elvtársak, akik napközben a szocialista erkölcsről szónokoltak, éjszakánként az ő ágyában pihenték ki a kommunista internacionálé fáradalmait.

Anyjával kettesben maradtak a villában, amelyről addig ki sem derült, hogy mennyire hatalmas, míg emberek laktak be minden egyes négyzetméterét. Most azonban kénytelen volt egy ápolónőt felvenni idős anyja mellé, aki gondoskodott róla, amikor ő az elvtársakat kísérte el szolgálati útjaikra.

Az anyja kilencvenéves korában halt meg, szinte a Forradalom előestéjén. Immár a második Forradalom volt ez az ő életében, amit ezúttal nem fojtottak vérbe, mivel a nagy testvér, aki vérbe fojthatta volna, maga is a túlélésért küzdött. Így aztán az elvtársak jobb híján átkonvertálták magukat urakká.

Persze, voltak, akik egyszerre pápábbak akartak lenni a pápánál, és rossz lelkiismeretűktől üzve azzal kezdték vádolni Vagínát, hogy évtizedekig a kommunistákat szolgálta ki. Vagina persze ezen csak nevetett, és bebizonyította, hogy ő minden férfit kiszolgált, ideológiai különbségtétel nélkül. Sőt, érvelt tovább, ha úgy vesszük, én még ellenálló is voltam, hiszen elvettem a kommunistáktól, amit csak tudtam.

Ebből is láthatjuk, hogy Vagina meg tudta magát védeni, és érvei megcáfolhatatlanok voltak, annál is inkább, mert azokról, akik a legvehemensebben támadták, olyan dolgokat tudott, hogy ha beszélni kezd, könnyen ők kerülhettek volna kényelmetlen helyzetbe. Ezért hát mindkét fél belátta, hogy legjobb a múltat jótékony homályban tartani, és az elvtársak új áldozatok után néztek. Mert aki ifjú korától kezdve megszokta, hogy osztályharc van, és folyton résen kell lenni, az már nehezen érti meg, hogy egyszerre csak nincs osztályharc.

Így aztán Vagina gondtalanul élhette az altesti munkásnők jól megérdemelt nyugdíjas éveit, és naponta eljárhatott a Helvéciába nosztalgizálni. Aki pedig lehetővé tette számára ezt a gondtalanságot, az a család Nyugatra szakadt ága volt, amelyik a Forradalom alatt szökve távozott az országból. A testvérek, akik még éltek, nem felejtették el, hogy Vagina a legnehezebb időkben egyedül tartotta el a családot.

A rejtély megfejtését nem tudni, de mindig furcsa déja vu érzése támadt, ha belépett a Helvéciába, ami a falra kiaggatott fényképek miatt olyan volt, akár egy kiállítóterem. Mindig, mikor ezeket a képeket nézte, mintha boldogult anyja szemén keresztül látná őket, megszűnt, és ő visszarepült abba az időbe, amikor a kép készült.

Az egész olyan valóság-hű volt, hogy szinte érezte a szivarfüstöt, ami belengte a termet. Hiszen az urak az asztaloknál szivaroztak, nem pedig cigarettáztak, ami sokkal póriasabb volt. Csak a nők cigarettáztak, ők is hosszú szipkákat használtak, ami megvédte az ujjukat attól, hogy elszíneződjenek, és olyan erotikusan tudták megszívni, hogy aki ilyen cigarettát használt, az ledér nő volt, és pénzért mindenre kapható.

Vagina tekintete elhomályosult az emlékektől, amelyek nem is az ő emlékei voltak, hanem az anyjáié, de most egy csapásra az ő fejébe kerültek ezek az emlékek. Vagy talán az is lehet, hogy az anyjától annyit hallotta ezeket az emlékeket, hogy már úgy tűnik, mintha ő élte volna át azokat.

Az anyja ugyanis kislányként a Helvéciába járt rajongani azokért a költőkért, akiknek a verseit titokban olvasta, mert akkoriban azok a versek voltak a tiltottak, amelyek a szabad szerelem propagálásával mételyezték a mit sem sejtő ifjúság ártatlan lelkét. Ezért aztán, ha egy szülő ilyen tiltott olvasmányt látott meg kislánya kezében, kötelességének érezte, hogy elkobozza, lehetőleg egy dörgedelmes prédikáció kíséretében, amely arról szólt, hogy ezt egyszer még meg fogja köszönni, mert könnyen azoknak a könnyűvérű nőknek a helyzetébe kerülhetnek, akikről ezek a versek szólnak.

Azt már nem sejtették, szegény, naiv szülők, hogy az ő ártatlan kislányaik pont arról álmodoznak, hogy egyszer hozzájuk fognak íródni hasonló versek. Ez alól természetesen az ő anyja se volt kivétel, ezért hát titokban eljárt a Helvéciába, hátha pont itt látja meg őt a Költő, akinek aztán majd ő lesz a múzsája.

Titokban pedig azért kellett járnia, mert a szifilisz, élvhajhász költők, és a szipkájukat erotikusan szopogató, ledér hölgyek miatt, kíséret nélkül, egyetlen szülő se engedte a Helvéciába serdületlen lányát.

Vagina tehát olyannyira el volt merülve emlékeiben, amelyeket jóllehet nem élt át személyesen, de mégis olybá tűntek, mintha vele történtek volna meg, hogy közben észre se vette azt a fiatalembert, aki a szomszéd asztaltól küldözgetett feléje epekedő pillantásokat. Habár jó húsz évvel volt nálánál fiatalabb, mégis kétségtelenül megperzselte a nőben a parázs alatt még mindig szunnyadó tűz. Annál is inkább, mert a fiatalember olyan gyámoltalanul elesettnek tűnt, hogy az feltétlenül életre keltette az anyai ösztönöket, és gondoskodni akart róla.

De hogy ne hagyjuk a drága olvasót kétségben a fiatalember kilétét illetően, és ezzel együtt előrelendítsük történetünk kerekét, eláruljuk, hogy a fiatalember nem volt más, mint Ligeti Teofil. Feltehetően persze a kérdést (már ha megengeded nekem a tegezést), hogy mi történt vele, hiszen mikor történetünkben korábban felbukkant, korántsem tűnt gyámoltalannak. Mi sem könnyebb azonban egy olyan nagy színésznek, mint Ligeti Teofil, aki szükség esetén akár pillanatonként is képes volt álcacot cserélni, és ezekkel a hangulatváltásaival hozta zavarba épp aktuális vitapartnerét. Merthogy Ligeti Teofil igenis színész volt. Anélkül volt színész, hogy erről papírja lett volna, vagy életében akár egy percet is színpadon töltött volna.

De hát, mi is az, hogy színpad? Hiszen már a nagy drámaíró is megmondta, hogy *színház az egész világ, és színész benne minden nő és férfi*. Ligeti Teofil tehát ebben az értelemben tartotta magát színésznek. És bár nem tapsoltak neki esténként a nézők, de azért ő is ért el sikereket. Márpedig ezen a színpadon még a legnagyobb színészek is megbuktak. Mert kijöttek a színházból, és ugyanúgy akartak továbbra is játszani, mint azt a színházban, a színpadon megszokták. Pedig az életben nem lehet azokkal a gesztusokkal játszani, amelyek a színpadon megfelelnek, mert azok a gesztusok túlságosan is hatásvadászok, hogy a színházban még az utolsó sorban ülők is értsék. Az életben azonban nincsenek utolsó sorok, mindenki az első sorból figyel a gesztusaidat, a mimikádat. És ha te túljátszod a szerepedet, azt hajlamosak úgy értelmezni, hogy be akarod őket csapni. Ezért kell a leginkább kifinomult érzék ahhoz, hogy beférközz az emberek bizalmába, de ne játszd túl a szerepedet. És Ligeti Teofil rendelkezett ezzel az érzéssel.

Ezért is tudott eddigi hányatott élete során annyi szerepet eljátszani. Kezdvé a falusi plébánosétól (a hívek máig emlegetik a „tiszteendő urat”, hogy azóta se volt olyan jó papjuk) egészen a dörszölt üzletemberig, aki szemrebbenés nélkül üt nyélbe tízmilliós üzleteket, tudván, hogy bármelyik pillanatban lebukhat, és kattanhat kezén a bilincs. Neki ugyanis nem volt meg az a családi háttére, ami elindíhatta volna a becsület útján, ezért kényszerült rá, hogy ügyeskedéssel szerezzé meg azt, ami a felszínen maradásához szükséges. Ugyanis, amikor már harmadik napja korog az éhségtől a gyomrod, akkor hajlamos vagy a „tiszteesség” fogalmát átértékelni, és rájössz, hogy mennyire relatív is az. Ha a társadalom nem tisztességes veled szemben, akkor mi jogon várja el tőled, hogy te tisztességes legyél vele szemben.

Az ő esetében ugyanis pont erről volt szó. Amikor egy tizennyolc éves fiatalember egyik napról a másikra egy fillér nélkül kerül az utcára, akkor hajlamos magát felhatalmazva érezni, hogy úgy szerezzén pénzt, ahogy tud. Hát ő úgy szerzett pénzt, ahogyan tudott. Először apróbb lopásokból élt. Máig is szégyelli életének ezt a szakaszát, mert akkori áldozatai is ugyanolyan nyomorultak voltak, mint ő, vagy csupán valamivel voltak jobb helyzetben. Mert szegénytől lopni a tolvaj számára is megalázó, legalábbis az ő erkölcsi mércéje szerint, az volt. Amikor a tolvaj lop, modern Robin Hoodnak képzele magát, aki nem is bűnöző, hanem csak a társadalmi igazságtalanságot hozza helyre a saját eszközeivel.

Ligeti Teofil arra is rájött, hogy nem érdemes női táskákban kotorászni, vagy óvatlan családapák zsebéből kilopni a pénztárcát, mert a zsákmány a legritkább esetben éri meg

a befektetett energiát vagy a lebukás veszélyét. Ellenben az emberi butaságra bátran alapozhat, mert az örök. Ezért hát elkezdte kamatoztatni azt a képességét, hogy aránylag hamar az emberek bizalmába tudott férközni, amely képességének már az intézetben is hasznát vette. Főleg a szerepjátékokat szerette, amikor valaki másnak a figuráját játszotta el, amibe gyakran olyannyira beleélte magát, hogy akár az igazi színészek az előadás végén, nem tudott kilépni a szerepből, és napokig, hetekig játszotta tovább.

Ilyen volt a misszionárius atya szerepe, aki Afrikából tért haza, hogy adományokat gyűjtson az éhezőknek. Olyan előadást rögtönzött a kint tapasztalt nyomorról, hogy a hallgatóságból többen is könnyeztek. Egy számlaszámot mutatott be, amire az adományokat be lehet fizetni, hisz jól tudja ő, hogy milyen világban élünk, mennyi szélhámos él vissza az emberek jó szándékával, ezért legjobb lesz, ha neki nem is adnak készpénzt, hanem adományait befizetik erre a számlára, ahonnan egyenesen az éhezőkhez fog az eljutni, neki nincs is hozzáférése.

Aztán a vendéglátójától, a városka polgármesterétől megtudta, hogy már évek óta nincs papjuk, pedig: „Jómódú nép él itt, és ha volna papjuk, akkor azt a tenyerükön hordanák.” Benne pedig felmerült a ragyogó ötlet, hogy akkor miért ne lehetne ő a városka plébánosa: „Tudja, egészségügyi okokból nem mehetek vissza a misszióba, és úgy gondoltam, hogy kolostorba vonulok. De az itteni nép rögtön belopta magát a szívembe, szívesen lennék a papjuk... az adminisztrációval ne is foglalkozzanak, majd én mindent elintézek, vannak kapcsolataim.”

Így történt, hogy Ligeti Teofil a városka papja lett. És valóban, lelkiismeretesen mindent meg is tett a hívek lelki üdvéért. Gyóntatott, áldoztatott, esketett, temetett, a haladóknak pedig feladta az utolsó kenetet, és vasárnaponként misét tartott a templomban. A prédikációi pedig olyan szívhez szólóak voltak, hogy a hívek könnyes szemekkel jöttek ki a templomból. Csakhamar a környéken is elterjedt a híre, hogy milyen aranyshájú papja van a városkának, és a miséi látogatottsága ugrásszerűen megnőtt. Olyanok is elmentek meghallgatni őt, akik azelőtt már hosszú évek óta be se tették a lábukat a templomba. Sőt, még a környékről is jöttek emberek, hogy meghallgassák az „aranyshájú Mikáel atya” prédikációját.

Prédikációiban gyakran felelevenítette „afrikai” élményeit is, és szívszorító történeteket mesélt az ott tapasztalható szegénységről. Természetesen továbbra is rendszeres gyűjtéseket szervezett az afrikai éhezőknek, és még a köszönőleveleket is felolvasta, amiket az afrikai árvák írtak, hogy megköszönjék a hívek bőkezűségét. A hívek azonban nemcsak az afrikai árvákkal voltak bőkezűek, hanem vele is. Nem volt olyan dísznövágás, ahonnan kóstolót ne kapott volna, nyáron a kert veteményeiből, ősszel pedig gyümölcs-csel, szőlővel látták el. Elég, ha annyit mondunk, hogy pár hónap alatt egészen kigömbölyödött, merthogy böjtölni nemigen szokott.

Néha már maga is elhitte, hogy ez az ő életre szóló hivatása. Az, hogy nem végezte el a szemináriumot, nem zavarta, hiszen az apostolok is írástudatlan, műveletlen halászok voltak. Ehhez képest ő legalább írni, olvasni tud, így olvassa a Bibliát. Egy papnak pedig a munkájához más nem is kell, mint hogy ismerje a Bibliát.

Végül a veszte is az lett, hogy ennyire jó pap akart lenni. Ugyanis a fülébe jutott, hogy a hívek köszönőlevelet írtak a püspökségre, amiért egy ilyen „áldott jó” papot adtak nekik. Ligeti Teofil még azon az éjszakán eltűnt a városkából.

Ligeti Teofil egy improvizációs zseni volt. Sose azok az ötletei váltak be, amelyeket aprólékosan kidolgozott, hanem amelyek hirtelen támadtak, egyfajta isteni szikraként. Egyszer, példának okáért, előadást szervezett egy kis faluban, ahol a falu apraja-nagyja

Réteghiány, avagy Korlátok a fejedben vannak..., grafika-installáció, 58×84×132 cm, 2010

jelen volt, és ő ezt kihasználva a ruhatárban összegyűjtött minden holmit, amivel le akart lépni, de lebukott. Szorult helyzetéből azzal vágta ki magát, hogy ő tulajdonképpen egy szociológus, aki az emberi hiszékenységet vizsgálja.

Jeremiásról is egy újsághírből szerzett tudomást. Felhívta a szerkesztőséget, ahonnan megtudta Bernardi Béla címét, akit még aznap délután felkeresett, és előadta neki az előzőekben ismertetett történetet. Mikor pedig érezte, hogy az újságíró nem hisz neki, tetetett felháborodással faképnél hagyta, azonban előzőleg egy cédulát még odacsempészett, amire a telefonszámát írta. Az emberismeretében most se csalódott, mert az újságíró rövidesen jelentkezett, és találkozót kért tőle. Ő pedig a Helvéciát jelölte meg.

Tudta, hogy üzleti megbeszélésekhez mennyire kényes a megfelelő hely kiválasztása. Ugyanis a tárgyalópartner már abból is hajlamos messzemenő következtetéseket levonni, hogy hova hívjuk el találkozóra. Ez is egyfajta rangsorolás, hogy mennyire tartjuk fontosnak valami exkluzív helyre meghívni, esetleg megelégszünk egy közép kategóriás étteremmel is. A Helvécia ebből a szempontból ideális választás volt, mert a város egyik legpatinásabb intézményének számított, másrészt pedig fénykorában újságírók törzshelye volt.

Órákkal a találkozó előtt érkezett, hogy feltérképezze a helyet, mivel a Helvécia nem volt a törzshelye, de nem volt benne biztos, hogy Bernardi is így van ezzel. Mi van akkor, ha a pincéreket névről ismeri, és automatikusan hozzák ki a kedvenc italát, anélkül, hogy rendelne. Ha elkezd adomázni azokról a költőkről, akiknek a törzshelye volt a Helvécia, és ő csak hallgatni fog?

Tehát, biztos, ami biztos, egy olyan könyvvel a hóna alatt lépett a kávéházba, mely a Helvécia elmúlt száz évéről szól. Egy könyv sose árt, mert intellektust kölcsönöz a tulajdonosának. Azonban a világért se legyen puha fedelű a könyv, mert azzal pont az ellenkezőjét érjük el. Sekélyesnek fogunk tűnni, aki csak olcsó ponyvát olvas.

Ligeti tisztában volt vele, hogy mennyire fontos az első benyomás, hogy elnyerjük a másik szimpátiáját. De azt is tudta, hogy ez egy külön tudomány. Mert azt, hogy valakinek szimpatikusak vagy antipatikusak leszünk-e, általában csak egy apró mozdulat dönti el, mely ráadásul nem is tudatos. Ezért aztán könyvek foglalkoznak vele, hogy hogyan keltsünk szimpátiát magunkkal szemben. Neki azonban nem volt szüksége ezekre a könyvekre, mert ő östehetség volt.

Mikor befejezte a könyv tanulmányozását, fáradtan hátradőlt, mint aki nehéz, fizikai munkán van túl. Rendelt egy jó erős kávét, hogy így élénkítse fel magát. Arra már rájött, hogy Bernardi Bélához nem lehetne órát igazítani, mivel már vagy fél órát késett. Ligeti körülnézett a helyiségben, ahol kora délután lévén, még nem volt nagy a forgalom. Rögtön kiszúrta Vaginát, aki kétasztalnyira tőle, elmélázva kavargatta a kávéját. Még mindig dekoratívnak volt mondható, amit annak köszönhetett, hogy tudta „viselni” a korát, és nem akart fiatalabbnak kinézni annál, mint a valóságban volt. Ugyanis nincs annál szánalmasabb, mint mikor egy nő húsz évvel fiatalabbnak akar látszani a koránál. Az ilyen a férfiakat inkább taszítja, mint vonzza.

Vagina azonban nem ezek közé a nők közé tartozott. Ő azon magabiztos nők közé tartozott, akik tudják magukról, hogy a koruktól függetlenül rendelkeznek egyfajta kisugárzással, ami úgy vonzza a férfiakat, mint égve felejtett lámpa a pillangókat. Ezért aztán épphogy csak egy kevés alapozóval próbálta meg eltüntetni azokat a bántó szépséghibákat, amelyek egy bizonyos kor fölött már elkerülhetetlenek. Ligeti azonban valamiféle perverziónak köszönhetően pont ezeket a szépséghibákat szerette. Voltak ugyan, akik ezt anyakomplexusnak hívták, hogy minden idősebb nőben azt az asszonyt kereste, akit a sors megtagadott tőle. De hát, végső soron, fontos ez? A lényeg az, hogy vonzódott a

korosabb hölgyekhez. Vagina pedig igencsak szemrevaló példánya volt a korosodó hölgyeknek, akinek ráadásul még ízlése is volt, ami igencsak ritka elfajzott korunkban, amikor a globalizmus üli torát.

Gyorsan felmérte a helyzetet, hogy milyen taktika követése volna üdvös Vagina becserkészésére. A ráncai, amiket még a vastag púderréteg se tudott tökéletesen elfedni, elárulta neki, hogy Vaginának viharos élete volt, és hogy nem is mindig a napos oldalon állt, és meg kellett küzdenie azért, hogy ma nyugodtan kávézhasson itt.

Először csak fixírozni kezdte a szépasszonyt, aki azonban nem reagált az ő epekedő pillantásaira, mivel észre se vette. Ábrándos tekintettel bámult valahova a semmibe, amiből tudni lehetett, hogy nincs is a való világban, hanem valahol a múltban kalandozik. Ez azonban csak vonzóbbá tette néma hódolójának a szemében, aki most már azon törte a fejét, hogy miképpen hívja fel magára a figyelmét. Végül odaintette a pincért, aki diszkrétan a vendégeket figyelte, és egy üveg pezsgőt küldetett annak a kalapos hölgynek, aki magányosan ül az asztalánál.

Feszülten figyelte az akciót, végül Vagina felé fordult, és rávillantotta a legcsábosabb mosolyát. Összeszedte a bátorságát, és odament az asztalához. A legszabályosabban csapta össze a bokáját, és hajtotta meg magát, hogy bármelyik grófnak a becsületére vált volna az ántivilágban.

– Engedje meg asszonyom, hogy bemutatkozzam, Ligeti Teofilnak hívnak.

– Részemről az öröm, hogy egy ilyen kellemes fiatalemberrel hozott össze a jó sorsom – búgta erotikusan Vagina, akár egy dizóz. – Ligeti Teofil a füléig elvörösödött a dicsérettől, és csókot lehelt a feléje nyújtott kacsóra.

– Bocsássa meg kérem, hogy így ismeretlenül zavarom, de amikor megláttam, képtelen voltam a varázsától szabadulni. – Vagina finoman arcul legyintette.

– Kis huncut, egy öregasszonynak udvarol.

– De asszonyom, szépasszonyok esetében korról beszélni bűn – mondta Ligeti tette tett felháborodással. – Vannak férfiak, akik az érett szépséget és tapasztalatot részesítik előnyben a szeleburdi fruskák mulandó bájjaival szemben.

– Nocsak, nocsak, maga udvarol – nevetett fel Vagina azon a gyöngyöző kacagásán, amivel egykor megőrijtette a férfiakat, és tréfásan megfenyegette. Most volt azonban az első pillanat, hogy komolyan vette ezt a fiatalembert, aki úgy beszélt, mintha valami romantikus regény főhőse lenne, és hűséges kutyaszemeiben rajongás volt, ahogy ránézett. Istenem, de rég is volt, amikor egy férfi így nézett rá. Azt pedig különösen bájosnak találta, hogy Ligeti zavarában elvörösödött. Az etikett szabályaival is tisztában volt, és a viselkedésében talán még drága jó anyja se találta hibát.

– Tudja, asszonyom, engem a mai feszes húsú csitrik szerelme nem érdekel, mert drága szüleim konzervatív szellemben neveltek – folytatta Ligeti, és leereszkedett az asztalhoz. Vagina egyre nagyobb elragadtatással figyelte Ligeti monológját, ami neki olyan volt, mint a színésznek, amikor érzi, hogy az egész nézőtér feszülten figyel.

– Engem csak az érett nők szerelme képes kielégíteni, mert ők nem csapodárok. Tudja, a mai fruskák csak vihognak, ha kezet csókolok nekik, és a feminizmust emlegetik. Pedig engem drága apám arra tanított, hogy egy nőnek kezet kell csókolni.

Az előadásnak tökéletes sikere volt. Vagina tapsikolt az elragadtatástól, és ha a mindenható etikett engedte volna, a keblére húzta volna ennek a bánatos fiatalembernek a fejét, hogy megvigasztalja.

Ligeti ebben a pillanatban a szeme sarkából meglátta, hogy Bernardi megjelent. Bár nem bánta volna, ha pont most késik még egy kicsit, de kénytelen volt fontossági rangsort felállítani.

– Fájdalom, asszonyom, de nem élvezhetem tovább becses társaságát, bármennyire is fájlam, üzleti ügyeim miatt. Örölnék azonban, ha módot adna rá, hogy újra élvezhessem a társaságát.

– Óh, emiatt ne aggódjon, engem bármikor megtalálhat itt, ennél az asztalnál – válaszolta Vagina, és egy kicsit sajnálta, hogy el kell válnia ettől a kellemes fiatalembertől.

Bernardi Béla tanácstalanul tekintgetett körbe, mint az olyan ember, aki számára idegen terepre lép. Hiszen, bármennyire is úgy gondolta Ligeti Teofil, hogy Bernardi Béla kávéházakban lebzsel, miként nagyhírű elődei, aki jobban ismerte őt, az tudhatta, hogy Bernardi csakis a kemény munkában hitt. Ezzel pedig nem fért össze, hogy kávéházakba járjon. Sőt, titokban mélyen meg is vetette az oda járókat. Egyetlen mentségük az volt, hogy ők művészek voltak, akiknek a nevével adták el akkoriban az újságokat. Mint ma, mikor celebeknek a fényképét teszik ki a címlapra, és úgy próbálják meg az újságokat eladni.

Azonban az újságokat akkor is és ma is a névtelen kulimunkások töltik meg cikkekkal, és ők gondoskodnak arról, hogy az emberek a reggeli kávé mellett olvashassák a legfrissebb híreket is. Mert Bernardi igenis büszke volt a céhre, amelyhez tartozott, és az újságírást olyan hivatásnak tekintette, amely, ha jobbá nem is teszi a világot, de tájékoztatja mindenről. És ez is nagyon fontos, mert a tájékozatlan emberekkel mindent meg lehet csinálni. Sőt még a történelmet is. Nyilván egész másként alakul az utolsó kétezer év, ha nincsenek emberek, akik megírták annak a galileai férfinak a történetét, aki isten fiának tartotta magát, és vándorprédikátor volt. Hát a krónikások, akik nélkül ma nem lennének több száz éves épületeink, régi tárgyaink, és törhetnénk a fejünket, hogy ugyan kik laktak benne, mire használták őket.

Bernardi tudta, hogy késett, de ma délelőtt még az se volt biztos, hogy el tud jönni erre a találkozóra, ugyanis a főszerkesztője el se akarta engedni. Bernardi a jelen pillanatban tanácstalanul nézett körül a teremben, mígnem a háta mögött halk köhintést hallott. Megfordult, Ligeti Teofillal találta magát szemközt, aki egy asztal felé mutatott.

– Ott ülök. – Miatán helyet foglalt az asztalnál, megjelent a pincér, és Bernardi tudta, hogy az íratlan játékszabályok szerint neki most rendelnie kell. Rendelt egy pohár ásványvizet, amit a pincér lesújtó pillantással vett tudomásul, és annyira megkésve hozta ki neki, hogy mire az asztalára került, a buborékok elfogytak a vízből.

– Remélem, tényleg ismeri Jeremiást, és az utazásunk megéri majd a fáradságot – Bernardi tudta, hogy ma délelőtt bizonyos fokig az újságírói hitelességét tette kockára. Ugyanis ha kiderül, hogy egy szélhámos felültette, akkor joggal lesz a gúny céltáblája, akinek az információit is fenntartással kell fogadni. – Ligeti megnyugtatóan tette a kezét a kezére, mint aki megérti, hogy mekkora kockázatot vállalt a másik.

– Ígérem, nem fogja megbánni, hogy eljött... persze csak akkor, ha nem valami bulvár ízű pletykára számít. Mert ettől szeretném Jeremiást megkímélni. – És Ligeti anyyi aggodalommal a hangjában beszélt, hogy Bernardi szükségét érezte megnyugtadni őt, miszerint eszében sincs bulvár ízű pletykák nyomába eredni.

– Mert sokan vannak, akik Jeremiásban csak a szenzációt látják, és nem veszik észre, hogy ő egy szent ember. Egy igazi próféta. – Bernardi Béla sietve biztosította Ligetit, hogy ő igenis látja Jeremiásban a prófétát, majd rátért a lényegre.

– Beszélt veled?

– Kivel?

– Jeremiással.

– Ja, persze... éjjel.

– Éjjel.

– Tudja, Jeremiás a lelki gyakorlat részeként még az alvást is megvonta magától, és így mi is éjjel szoktunk beszélni. Mint Jézus, mielőtt prédikálni kezdett, kivonult a puszta, és negyven napig böjtölt.

– Ezek szerint ő is negyven napig fog böjtölni.

– Mint mondtam, Jeremiás szent ember.

– És azt tudja, hogy jelenleg hol van? – Ligetin most először látszott tanácstalanság, zavartan dörgölte az állát.

– Nem.

– Nem?! – Ez a „nem” hangosabbra sikerült, mint Bernardi szerette volna, és nem is maradtak el a rosszálló pillantások, amelyeket a többi asztaltól küldtek feléjük. Máskor biztosan zavartan elhallgatott volna, hogy aztán az est folyamán ki se nyissa többé a száját, csak bambán vigyorogjon. Most azonban túlságosan izgatott volt ahhoz, hogy ilyesmivel törődjön. Sürgősen tisztázni akarta Ligetivel a helyzetet.

– Hogyan akarja így megtalálni Jeremiást? – Ligeti már újfent magabiztosan mosolygott, az előbbi mindössze egy pillanatnyi megingás volt a szerepében.

– Ismeri a kincskereső játékot? – Bernardi tehetetlenül emelte égnék a szeméit.

– Nos, a kincskereső játék szabályai szerint nem ismerjük előre az egész útvonalat, hanem csak az első etapot adják meg, és csak az első nap végén kapjuk meg a második etap útvonaltervét. Így lesz ez ebben az esetben is.

– Azt akarja mondani, hogy Jeremiás ilyen kincskereső játékot játszik velünk? – Ligeti széttárta a karját, mint aki maga se érti, de hát ez van. Olyan jól játszotta a szerepét, hogy Bernardinak meg se fordult a fejében, hogy a másik talán nem is ismeri Jeremiást. Most is mindössze azért duzzogott, mert Jeremiás egy ostoba játékot játszik velük. Ligeti szólt meg.

– Végül is kincset keresünk, nem? Stílusos tehát, hogy kincskereső játékot játszunk.

– Persze – bölintott Bernardi. – Bolyongjunk csak az országban, mintha jobb dolgunk nem is volna.

– A szavaiból mintha keserűséget hallanék ki. Pedig, ha úgy vesszük, mi is kincset keresünk. Vagy nem tudja. Mit mond a példabeszéd? – Bernardi persze nem tudta, mit mond a példabeszéd, hiszen az apja hithű kommunista volt, aki vasárnap délelőttöként látványosan kiállt a templom előtti térre, és jegyzetömbbel a kezében összeszámolta, hogy kik mennek misére. Így aztán, érthető módon, házában a Biblia se volt megtűrt olvasmány. Ezért hát Bernardi se ismerte a példabeszédeket. Ezt azonban röstellte bevalani, így most ráfordult Ligetire.

– Nem azért jöttem, hogy filozófiai, teológiai vitákba bonyolódjak magával, hanem mert megígérte, hogy elvisz Jeremiához.

– És amit én megígérek, az úgy is lesz. Elviszem magát Jeremiához. Holnap találkozunk.

Ligeti felállt az asztaltól, és még mielőtt Bernardi tiltakozhatott volna, elindult a kijárat felé. Rövidesen a pincér is megjelent az asztalánál, és eléje tette a számlát. Mikor pedig Bernardi tiltakozott, hogy ezt nem ő rendelte, a pincér közölte vele, hogy az úr a kijáratnál azt mondta, hogy majd Bernardi fogja rendezni az ő számláját is.